

Nr 118.

Av herr Nilsson, Johan, i Malmö, om sänkning av tullen å grammofoner m. m.

Under år 1921 höjde riksdagen tullen å bl. a. grammofoner, skivor, nålar och övriga grammofonutensilier från Kr. 0:50 till Kr. 2:50 per kilogram.

Den tidrymd av över tre år, som förflutit sedan beslutets fattande, har mer än tillräckligt ådagalagt verkningarna av denna tullförhöjning.

Den närmaste påföljden härav blev givetvis en fördyrning å dessa varor, alltså ett steg i motsatt riktning mot det, som allmänheten efter den svåraste kristidens genomgång med viss rätt hade förväntat sig.

Ifrågavarande artiklar hava måhända av många uppfattats som rena lyxartiklar, men torde en sådan uppfattning, om man närmare granskar hithörande förhållanden, i avsevärd mån ändras. Tänker man först på våra större städer, så är det nog sant, att i dem gives mångfaldiga tillfällen till musikalisk förströelse. Men då är denna i regel förlagd utom hemmet till konserter, teatrar, restauranger, danslokaler etc. Men besök å dylika ställen medföra utgifter icke blott i form av inträdesbiljetter, där sådana erfordras, utan jämväl ännu större sådana, som besöket å själva lokalen drager med sig. Därjämte drages ungdomen allt mera från hemmen för att söka sin förströelse på offentliga lokaler.

I långt ifrån alla hem har man råd att hålla sig med piano, varjämte det kräves vissa insikter och färdigheter att spela på detsamma. För dessa hem är grammofonen en betydelsefull ersättning för pianot icke minst vid utövandet av dansmusik m. m. Man torde därför utan överdrift kunna påstå, att grammofonen skulle i de större städerna kunna bidra till ökat hemliv och till ungdomens kvarhållande i hemmen och minskande av dess besök å dans- och övriga nöjeslokaler.

I mindre städer och samhällen och framför allt på landsbygden, där sällan eller aldrig tillfällen givas till god musikalisk förströelse, är grammofonen ännu mindre att betrakta som en lyxartikel. Musikalisk förströelse är för det stora flertalet av vårt folk lika nödvändig som nyttig och detta ur många synpunkter, varjämte musikalisk underhållning mycket väl låter sig förena med god ekonomi och strävande efter ökat hemliv, när det gäller ett så utpräglat hemmets instrument som grammofonen är. Just de nästan obegränsade möjligheter, som detta instrument erbjuder, göra detsamma idealiskt för många, som ej på annat sätt kunna bliva i tillfälle höra de

framstående såväl vokal- som instrumentalartister, som vårt land kan uppvisa, men vilkas insats i musiklivet av kända skäl begränsas till huvudstaden och de större städerna. Mindre samhällen och landsbygden skulle utan grammofonen i stort sett vara utestängda från musikalisk förströelse och framför allt god sådan, vars nytta och uppfostrande betydelse ingen torde kunna bestrida. Radion kan visserligen tänkas utgöra ersättning härför, men dock ej helt, då den ej medgiver fritt val av program eller tid för dess njutande.

Efter att sålunda i korthet hava berört grammofonens rent allmänna betydelse i ett land med sådana geografiska förhållanden som vårt, får jag framhålla, att saken också har en, särskilt i nuvarande tryckta tider, allvarlig ekonomisk sida. Just den allmänna penningknappheten anvisar folk vägen att söka sin förströelse inomhus, varvid grammofonen, såsom ovan framhållits, har sin stora mission att fylla men det torde å andra sidan vara uppenbart, att det måste kännas hårt att till och med betala höjda priser å dessa varor, då prisnivån på alla andra varor i stället gått ned betydligt.

Vid beslutets om den femdubbla tullförhöjningen fattande för ifrågavarande varor framhölls särskilt, att ifrågavarande tull icke utgjorde en skyddstull utan en ren finanstull. En granskning av importstatistiken efter tullförhöjningens inträdande till den 1 januari 1924 ger vid handen, att den starka ökningen verkat i utpräglat prohibitiv riktning. Statsverkets beräkning merinkomst har till väsentlig del uteblivit, och det relativt obetydliga överskott, som likväl uppstått, uppväger ingalunda de menliga följder och allvarsamma svårigheter, förhöjningen fört med sig.

Importstatistiken för tiden $\frac{1}{1}$ 1919— $\frac{31}{5}$ 1921, alltså under 2 år och 5 månader före tullförhöjningen, utvisar för ifrågavarande varor följande importsiffror:

Från Tyskland.....	389,075 kg.
» England	256,557 »
» Övriga länder	211,742 »
	<hr/>
	Summa 857,374 kg.

Motsvarande siffror för tiden $\frac{1}{8}$ 1921— $\frac{31}{12}$ 1923 alltså under 2 år och 5 månader efter tullförhöjningen äro:

Från Tyskland.....	197,212 kg.
» England	81,442 »
» Övriga länder.....	59,944 »
	<hr/>
	Summa 338,598 kg.

Dessa siffror tala ett tydligt språk och utvisa under nämnda perioder en nedgång av importen om icke mindre än 518,776 kg. eller mer än 60 %. Betraktas saken ur rent tullteknisk synpunkt torde den nu tillämpade

tullsatsen även få anses gå helt utom ramen för vad som tidigare gällt som rättesnöre. Som exempel kan jag anföra ett av de mest populära skivmärkena, den s. k. x-skivan av märket »Husbondens röst», vilken med en diameter av 25 cm. väger 225 gram. Inköpspriset från fabriken är kr. 1:10 och tullen utgör kr. 0:56 eller alltså dryga 50 % av inköpspriset, under det att tullen, innan viktullen infördes, utgjorde 15 % av värdet, som då var betydligt lägre än nu.

Vid ovan berörda synpunkter har huvudvikten lagts på skivorna såsom den särskilt under dessa tider av ekonomisk depression mest aktuella grenen inom rörelsen, men givet är att tullavgiften i lika mån påverkar både grammofoner och tillbehör såsom nålar etc.

Den alltför höga tullen kan heller icke utgöra skydd för tillverkning i Sverige. Ty sådan existerar i egentlig mening icke. Framställningen av exempelvis verken är en mycket svår uppgift, som kräver lång erfarenhet och dyrbara specialmaskiner. Med vår lilla marknad skulle driften heller icke bli konkurrenskraftig. Däremot förekommer det att trälådorna tillverkas i Sverige, medan övriga delar inköpas från utlandet. Någon nämnvärd tillverkning i Sverige av skivor har heller icke förekommit. En liten fabrik existerade för några år sedan på Liljeholmen, men den hann knappt över försöksstadiet, då den framställda varan var så dålig, att handlandena inom branschen vägrade att befatta sig med densamma. En liknande fabrik drives sedan ett par år i Sundbyberg av ett mindre företag, som gått ur hand i hand och nu dirigeras av ett tyskt—danskt konsortium. Även dess produkter äro av mindre god beskaffenhet.

En sänkning av ovan omskrivna tullsats kunde därför betraktas som en rättelse av en verklig orättvisa gent emot allmänheten och branschen samtidigt som en dylik åtgärd skulle hindra den försämring av kvalitén, som det inhemska försöket dragit med sig. Ehuru en återgång till den gamla tullsatsen av 0,50 öre pr kg. borde vara det riktiga, tillåter jag mig föreslå en sänkning endast till 1 kr. pr kg.

Under återopande av ovan anförda tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte besluta att rubriken nr 1278 i tulltaxan måtte erhålla följande lydelse:

grammofoner, fonografer och dylika för återgivande av musik m. m. inrättade instrument samt delar därtill, såsom plattor och rullar, trattar, ljuddosor och nålar m. m., 1 kg. 1 kr.

Stockholm den 21 januari 1925.

Joh. Nilsson,
Malmö.